

KOP

KOP, nebo také KOPka, tak tahle zkratka určitě nemá nic společného s kopem do meruny, mičudy nebo balónu. Ale... její význam znají určitě železničáři, ti bývalí i současní. A těm, co ji neznají, a pokud by je to zajímalo, to rád sdělím. Tedy ten KOP nebo ta KOPka (v rodu ženském) znamená Kondičně ozdravný pobyt, který v délce dvanácti kalendářních dnů (nevím, jak je to dnes) poskytovalo vedení železnice jedenkrát za dva roky některým zaměstnancům vyjmenovaných profesí. Převážně se jednalo o turnusové pracovníky v nepřetržitém provozu. Museli ale mít odpracováno na železnici více jak 20 let. Toto volno bylo poskytováno nad rámec řádných dovolených. Příjemný benefit. Jeho cílem, jak napovídá sám název, bylo zlepšit kondici a upevnit pochroumané zdraví jeho účastníků. Neturnusoví pracovníci, převážně úředníci vyšších postů, na kopky nárok neměli, ale zase naopak, co měli, byly smluvní platy. I mně bylo po letech umožněno užít si vymožeností kopky, a to opakovaně. Různost destinací, které jsem měl možnost takto poznat, byla rozmanitá. Od Chříbské v Lužických horách, přes Kraskov v horách Železných, Kunčic pod Ondřejníkem v Beskydech, až po Lúčky nad Ružomberkom.

Jedna z těch kopek byla ale zcela mimořádná, a proto mi natrvalo utkvěla v paměti. Jednalo se o pobyt ve věhlasných lázních Luhačovice zasazených do CHKO Bílých Karpat. Na dvanáct dnů se mně a kamarádovi z práce Jirkovi stal domovem hotel Niva. S patřičným relaxačním zázemím a parádním výhledem do kraje se nacházel na kopci ve čtvrti Luhačovice - Pozlovice. Cesta dolů do centra trvala tři čtvrtě hodiny, nahoru pak ještě o poznání déle. Byla to štrapáce náramná, i když ji částečně zpříjemňovalo zurčení říčky Šťávnice tekoucí souběžně se silnicí. S Jirkou jsme byli do těchto míst „delegováni“ někdy ke konci září 1997, a to už je fakt dost dávno.

Panovalo skvělé počasí přetavené v malebně-prosluněný podzim a navíc nám tehdy bylo krásných 50 let, „ejchuchů, ejchuchů!“

Ještě před termínem nástupu mě při jedné noční směně napadlo, že bych mohl do hotelu zavolat a požádat pro nás dva rezervaci ubytování. Učinil jsem tak neprodleně, i přestože se jednalo o pozdně noční hodinu. Recepční na druhém konci drátu (taky chudák musí pracovat v noci) měla příjemný a vůbec ponocováním nezastřený hlas. Asi na rozdíl ode mě nekouří. Kdo ví, kdy se nám v určený den s Jirkou podaří do Luhačovic vlakem dojet. Však to znáte - tyhle dráhy. Náš rychlík ale dorazil do šturcu (kusá kolej) luhačovického nádraží přesně na čas. Horší ale bylo, že nás kopkařů z něho vystoupilo nějak moc, počítám tak asi 80 - 100 maníků a několik žen. Bylo mezi nimi i několik nadprůměrně inteligentních jedinců, kteří to už tady znali, a tím pádem si zajistili k dopravě do hotelu na kopci taxíky. Nám ostatním - novicům nezbylo nic jiného než se z bágly narvat do linkových autobusů.

Na recepci hotelu velikosti dvorany se nás sešel docela slušný dav, že za chvíli se i kyslíku přestalo dostávat. „Cink, cink“ zazvonila recepční, aby ztišila hučící sešlost.

„Má snad někdo rezervaci?“ otázala se hned vzápětí.

„Zde,“ ozval jsem se jako na vojně se vztyčenou paží.

„Tak si pojd'te pro klíče,“ pravila ta víla.

Jirkovi i mně se citelně ulevilo, že tady při rozdávání klíčů nebudeme muset trčet až do večera.

K zjevné nelibosti některých účastníků shromáždění jsem se začal prodírat vpřed směrem k pultu. V cestě mi vadil takovej už na první pohled nesympatickej chlápek. Lehce jsem ho rukou odsunul do strany se slovy:

„Dovolte, občane, rád bych prošel, jdu si pro klíče!“

Při zpáteční cestě ke kufrům jsem si chlápka zblízka lépe prohlédl. Byl menší postavy s vlasy dopředu na blbečka, ovšem ten vohoz, to bych vám přál vidět. Zrzavej semišovej oblek s vestičkou stejné barvy, kde se pohupovaly zlaté kapesní hodinky s řetězem o síle dětského malíčku. A ty boty, kožený, špičatý na beatlesáckým vysokým podpatku, asi aby vypadal větší. Hotovej exot.

V tomhle turnusu se ale vyskytl ještě jeden na první pohled originál, kterého jsem si všiml hned na nádraží. Na rozdíl od „hnědáka“ byl chlap vysoký, štíhlejší, celej v černém hávu, s pláštěnkou podšitou červeným brokátem eskamotéra. Šedivé háro až na ramena se dralo zpod donkichotského širáku. V ruce třímal středně velké černé futrále. Asi nějaký houslista, hotovej Niccolo Paganini, říkal jsem si.

Jo, starou belu, žádný virtuós, měl tam, jak se později ukázalo, skládací kulečnicková tága. Jak říkám, výběrová sešlost, samí lepší lidi.

Ale zpět k tomu „hnědákovému semišovému“. Po tom mém lehounce kontroverzním kontaktu s ním hned v úvodu jsem nemohl tušit, že jsem se právě potkal s hlavní postavou tohoto pojednání, Martinem ze Dvora Králové nad Labem.

Hned při první večeři v den příjezdu se nás u stolu zcela náhodně sešlo šest. Na prvním místě semišák, kterého jsem vlastně v ten moment ještě ani neznal jménem. Dalším členem naší stolní společnosti byl Bohouš, který s námi ale příliš „nepekl“, protože chůzí a během celé dny v okolních lesích rehabilitoval svůj ortopedický defekt. Dále tu usedli Honza - smíšek z Jaroměře, Kamil - strojvedoucí ze Všetat a pak už jen my dva, Jirka a já.

A tady to vlastně všechno začalo.

Poprvé jsem u Martina zaregistroval jeho mimořádný smysl pro humor, hlavně ten černý, sarkasmus (ne však zlý), nadsázku i schopnost propojování věcí a dějů do absurdních souvislostí. Až později jsem se mu snažil v jeho extravagancích alespoň částečně sekundovat.

Hned napoprvé nás oba zaujal Kamil. Hodnej, trochu už unavený chlap s poněkud přehnaným pocitem vlastní důležitosti. I určitá dávka chlubitosti mu byla vlastní.

Zničehonic jen tak mezi řečí utrousil:

„Stavím už třetí vilu pro svou třetí dceru! Tak holt musím šetřit, víte, co ten materiál dneska stojí? Ani se neptejte, drahý je jako čert!“

To už jsme s Martinem na sebe poprvé udělali Jóba. Pokud náhodou nevíte, jak se dělá Jób, tak to se na sebe podívají dvě spřízněné duše, dají oči v sloup a protáhnou ksichty ve vertikální ose. Tady musím podotknout, že jídlo vozili číšníci na skleněných vozíčkách, u nichž některá kolečka byla asi ledabyle namazána, takže dělala „vjú, vjú, vjú“. Najednou Martin povídá:

„Já myslím pánové, že nastal čas hlavně vzhledem k přídávkům, abychom si zvolili velitele stolu.“

„A jeho zástupce!“ přidal jsem se já.

„Navrhuji zvolit Kamila, hlavně proto, že má jako strojvedoucí z nás nejlepší sluch i výhled na dveře do kuchyně, až začnou vozit přídávky,“ pokračoval Martin.

Kdo byl zvolen jeho zástupcem, už nevím.

Kamil se chopil své nové funkce okamžitě, a to se svědomitostí a odpovědností jemu vlastní. Už jsme dojívali, když se ozval jeho tlumený signál.

„Rejže, přídavek, vezou rejži!“

To už jsme se s Martinem pod stolem navzájem kopali do holení, abychom se smíchem neskáceli pod stůl. Ve skrytu duše jsem předpokládal, že to takhle bude pokračovat i nadále. A nezklamal jsem se.

Jednou mi Martin vyprávěl, jak to v mládí neměl vůbec lehký. Pocházel z lékařské rodiny i jeho sestra vystudovala medicínu. Jenže on... se dopustil pouze maturity na průmyslovce. "Renomé" rodiny značně utrpělo i tím, že celý svůj další život spojil s prací na železnici. Ani na té škole to ale nebyla žádná sláva, postupně se dopracoval k několika "trestným" bodům z chování ve formě důtek třídních a ředitelských, ani dvojka z chování i podmíněčné vyloučení ze školy se mu nevyhnuly. To všechno za to, že se rád předváděl, aby pobavil spolužáky. Tyto Martinovy extravagance pochopitelně neprospívaly pověsti lékařské rodiny. Časem mu tak v ní připadla role odpadlíka s výhledem na "titul" černé ovce rodiny. Ale zpět do Luhačovic.

V dalších dnech pobytu, po absolvování léčebných procedur a oběda jsme se vydávali do města v náhodných různě početných sestavách. Kdo se přidal, nelitoval. Martin naše výpravy nazval „spanilými jízdami“, já jsem si pro jejich označení vypůjčil výrok Miloše Kopeckého, „jdeme chytat život za pačesy“. Většinou jsme došli až dolů do nádražní restaurace, jakoby nás - železničáře ty koleje přitahovaly i o dovolené. Zde mívala naše jízda svůj začátek. Kamarád Jirka tam dával k dobru rundu whisky. Po druhém odlehčovacím kole jsme se vydali na pouť městem. Náš záměr byl jasný. Nemínili jsme vynechat žádné restaurace ani kavárny špičkových čtyřhvězdičkových hotelů, stejně jako zařízení kategorií nižších. Hned poblíž nádraží jsme opakovaně navštěvovali kavárny Jizba a Pražírna, které nás kvalitou podávané kávy značně namlsali. Asi se stalo nějakým nedopatřením nebo to byla náhoda, že jsme navštívili jednu kavárnu poblíž kolonády. Káva, skutečně žádná sláva. Po její konzumaci se Martinovi poněkud zašpičatil nos a to už jsem zbystril, když přivolal číšníka a pravil:

„Poslyšte, pane vrchní, co to v těch šálcích bylo?“

„No přece káva, káva, kterou jste si objednali,“ odpověděl číšník.

Martin na to:

„Ujišťuji vás, že tak odpornou kávu jsme ještě nikdy v životě nepili, už nás zde nikdy nevidíte!“

V jiný den podzimní sluníčko příjemně hrálo a otevřená náruč hotelové restaurace lákala. Pochopitelně jsme potřebovali uhasit dotírající žízeň. Zasedli jsme ke stolu a už jsem se těšil, co zase Martin vymyslí. Číšník v pracovní černé uniformě a v popelínové košili s motýlkem dorazil k našemu stolu.

„Pánové si budou přát?“

„Ano, budou, máme žízeň, tak snad bychom si dali pivo,“ odvětil Martin.

„Prosím,“ pravil číšník s lehkou úklonou v úhlu 75 stupňů.

„A jaké máte na čepu?“ zněla Martinova otázka.

Po vyjmenování druhů piv číšníkem Martin pravil:

„Pane vrchní, pojd'te sem, pojd'te blíž, ještě blíž,“ číšník v rozpacích se opatrně přiklonil a Martin mu do ucha polohlasně zašeptal:

„A kolik to koštuje?“

To už jsme věděli, že další epizoda bude následovat.

Když jsme dopili a vyrovnali účet, Martin opět přivolal číšníka, vytrčil naplno svůj břich do semišové vesty, ukázal na něj prstem a vážně povídá:

„No prosím vás, vidíte to? Co tomu říkáte? Takhle mě to vaše pivo nadmulo?“ číšník v rozpacích nevěděl, jak má reagovat.

Na to Martin stále s vážnou tváří:

„To nemůžete říct tomu sklepníkovi, aby pivo do těch trubek hnal vývěvou a ne kysličníkem?“

Při další „zdravotní“ procházce si naše skupina všimla, že na jednom z luhačovických náměstí se

nacházejí dva nevelké dřevěné domky nebo spíš takové kiosky, opatřené lidovými řezbami a podávacími okénky. Před nimi dvě fronty lidí.

„Hele, Jirko, běž to tam vočíhnout, co se to tam děje?“

Po jeho návratu jsme se dozvěděli, že tam na počkání pečou lázeňské oplatky a že je to vůně náramná.

„Jde se tam,“ zavelel náš vedoucí.

Když jsme se pročekali až k okénku, začal Martin opět perlit. Zasekl se a s hlavou opřenou o rám budky fascinovaně zíral do jejich útroby. Stál jsem hned za ním v očekávání, co se bude dít dál. A dělo se. Z okénka dýchalo vedro jako z pekla, jen s tím rozdílem, že bylo voňavé. Uvnitř se nacházely asi tři potem splavené korpulentní cukrářky. V bílých zástěrkách a s krajkovými čelenkami ve vlasech jim to náramně slušelo. To hlavní se ale nacházelo uprostřed ponuré cimry. S rachotem se otáčející stroj máchal do prostoru asi šesti rozžhavenými kulatými chapadly nahoru a dolů, úplně stejně jako saň z pohádky. Tempo otáčení draka bylo dáno rytmem, kam zrovna zpoceně pekařky frkly dávku oplatkového těsta. Martin dlouze a mlčky zíral na to divadlo.

„Tak co si budete přát?“ ozvalo se z výroby.

Martin nic, dlouho nic. Po dalším dotazu z něj vypadlo.

„To je ale krása, nemohl bych se na tu nádheru jít podívat dovnitř zblízka?“

„Ne, nemohl, sem nemá nikdo cizí přístup a navíc určitě nemáte hygienickou prohlídku,“ utřela ho obsluha.

Fronta lidí za námi už začala netrpělivostí hučet, čas ubíhal a z řad čekatelů na horkou oplatku nás už neměl rád vůbec nikdo.

„Tak co to bude? Jakou si dáte? Nezdržujte! Nejste tu sami!“ ozvalo se ze strojovny.

„Jakou chceš?“ obrátil se Martin ke mně.

„Já bych chtěl vanilkovou,“ odvětil jsem.

„Dejte mu voříškovou, ta je zdravější!“ požádal Martin obsluhu a vzápětí mi ji podával se slovy:

„Tu máš, ta ti bude určitě chutnat víc než vanilková!“

To už mi to doblíklo, že se na tomhle divadle chci také aktivně podílet a že je potřeba dohrát ho až do konce. Darovanou oříškovou oplatku jsem umíněně a vztekle jako malé dítě roztrhal na malé kousíčky a tu padrť zahodil na zem se slovy.

„Ale já jsem chtěl vanilkovou! Oříšková mi nechutná!“ Scéna gradovala a kypící hněv davu vrcholil. Celý výstup uzavřel Jirka, který stál za mnou, když s omluvou k rozrušené cukrářce utrousil:

„Nezlobte se, to víte, je středa a dostali jsme za odměnu vycházku.“

Při jednom pátečním odpoledním návratu nás zaujala hudba, živá hudba, a to se pozná. Linula se z jednoho lázeňského hotelu, nahoře u lesa na dohled od Jurkovičova domu.

„Tam musíme jít!“ rozhodl Martin.

Okamžitě jsme zamířili tím směrem, pravda již lehounce ovlivnění zkonsumovanými nápoji a netvrdím, že nealkoholickými. Jak se naše skupina přibližovala, hudba sílila a svižné Kmochovy polky střídaly vláčné Straussovy valčíky. Usedli jsme ke stolu na venkovní terase, i pivo bylo na úrovni. Okamžitě nás zaujalo jedno doslova zjevení hned u sousedního stolu. Dáma středních let seděla v proutěném křesle s vysokým opěradlem jako z Čechovova Strýčka Váni. Dlouhé růžovobílé šaty splývaly po její štíhlé postavě a široký klobouk ze stejného materiálu částečně clonil obličej jemných oduševnělých rysů andílka Muriela. Ostré sluneční paprsky pozdního odpoledne protínající blízkou lesní mýtinu končily svou pout' na klobouku krásky.

Jen jsme nevěřičně zírali. Obraz jak od Clauda Moneta. Jasně, že průvod lázeňských šviháků, kteří kolem nás procházeli žádat ji o tanec, nebral konce.

Z nás ji však nikdo k tanci nevyzval, protože jsme si na tuto dámu s velkým D kvůli ostychu netroufli.

„Vidíte, určitě je to Pražanda, to já poznám. Kdybyste se ve škole líp učili, taky byste mohli bydlet v Praze. Takoví lidé jako ona posouvají tento svět dopředu, ti ostatní ho akorát brzdějí!“ perlil Martin.

Po našem návratu do hotelu a při cestě kolem jídelny na večeri jsme si všimli, že se i tady chystá nějaká večerní slavnost. Prostor sálu přizdobený girlandami, chvojím, barevnými balónky a lampiónky se určitě chystal připravit účastníkům tanečního reje nevšední zážitky.

„Ale my už tam nepůjdem, že jo, už toho dneska bylo dost, budeme si číst v posteli a půjdem brzy spát. Také proto, že ta dnešní víla z hotelu pod lesem tady určitě nebude,“ zdůraznil Martin.

A nešli jsme. Škoda, mohli jsme se na závěr pobytu ještě dobře pobavit.

Nic už ale nebude, protože oba moji kamarádi Jirka i Martin jsou již bohužel na druhém břehu. Mrzí mě to velice, ale co se dá dělat. Moc si vážím těch chvil a hlavně humoru, který jsme na KOPce společně prožili.

A jak říkal jeden z významných hostů luhačovických lázní, Jan Werich: „Sranda sama o sobě je pokroková a smích je tělocvikem duše!“